

Groeten uit Zummere Hei

Hugterheide en Weerterbos

De wandeling loopt van het middeleeuwse esdorp Maarheeze (Máres) naar het relatief jonge ontginningsdorp Someren Heide (Zummere Hei). Een esdorp is een dorpsvorm op de overgang van droge zandgronden en natte weidegebieden omringd door oude gemeenschappelijke akkercomplexen. Someren Heide is aan het begin van de vorige eeuw ontstaan door de ontginning van heide waar nu intensieve veehouderij te vinden is. Typerend zijn ook de kaarsrechte wegen, maar gelukkig merken we daar tijdens deze wandeling niet veel van. Vanaf het treinstation van Maarheeze, dat buiten de dorpskern ligt, duik je vrij snel het bos in richting het grensoverschrijdende natuurgebied Hugterheide en Weerterbos. Via een eeuwenoud paadje, net op de grens van Noord-Brabant en Limburg, passeer je aan Limburgse zijde een kleine openluchtkerk op de plek waar ooit een grenskerk stond, in de tijd het de katholieken verboden was om in Brabant naar de mis te gaan. Iets verderop loop je door natuurgebied de Pan, waar de familie Philips ooit het Landgoed de Pan bezat. Het gebied wordt doorsneden door het Sterksels Kanaal en de slingerende Sterkselse Aa. Een oud handelspad voert je naar een voormalige douanepost uit 1662. Je verlaat het bos waarna Someren Heide langzaamaan in zicht komt.

Routebeschrijving

Afkortingen: L=links, R=rechts, RD=rechtdoor, lh=linkerhand, rh=rechterhand, gp=gele pijl, wkp=wandelknooppunt; mbp=mountainbikepad

1) Vanaf bushalte Maarheeze, Station richting fietsenstalling lopen. Voor de verkeersweg naar L op trottoir. Spoorweg oversteken en meteen daarna naar R op een smal mbp parallel aan het spoor. Einde mbp RD op verhard fietspad. Ruim 50 m na zendmast naar L op een bospad. Langs houten slagboom. Langs een onverhard parkeerplaatsje en de verkeersweg (Philipsweg) oversteken.

Nogmaals langs een houten slagboom, volg mtb-pad. Op kruising naar L op breed pad. Smal mountainbikepad naar L en R negeren. Op kruising met bospad RD (gp gaat naar R). Op volgende grote kruising ook RD. Op vijfsprong 2e pad naar L (in feite RD) op ruiterspad nr. 14. Op kruising met mbp RD. Op viersprong RD richting houten slagboom en verder op smal paadje.

Je bent in het vogelrijke natuurgebied Hugterheide. Dit gebied bestaat uit droge stuifduinen met voornamelijk dennenbos en verspreide heideveldjes. Brabants Landschap probeert er een meer natuurlijk berken-eikenbos van te maken, met hier en daar grove den.

Dit paadje voortdurend RD volgen en zijpaden negeren tot aan houten slagboom. Hier langs en naar L op breed halfverhard pad. Onder hoogspanningskabels door. Op kruising bij wkp 80 naar R.

2) Vóór afrastering naar L richting Grenskerkmonument (voor een bezoekje aan de uitkijktoren/wildtoren, ga je hier niet naar L maar RD, door een houten klaphek en L aanhouden).

Je hebt vanaf de toren een mooi uitzicht over een moerassig gebied met open weilanden die extensief worden begraaasd (begrazing met lage intensiteit). Het is onderdeel van het Limburgse Weerterbos. Het Weerterbos ligt lager dan de Brabantse Hugterheide waardoor het hier een stuk natter is. Het omheinde gebied was ooit een landbouwbedrijf. Nu is het een paradijs voor edelherten. In de herfst, als de mannetjes burlen, zijn er excursies.

Tussen twee palen door. Je loopt hier op de grens van Noord-Brabant (L) en Limburg (R).

De provinciegrens op de kaart is een rechte lijn en lijkt onnatuurlijk. Toch is het een natuurlijke eeuwenoude grens, bepaald door het landschap: de uitgestrekte kale heide aan Brabantse en het natte veenmoeras aan Limburgse zijde.

Aan je rh zie je op een gegeven moment een openluchtkerk op de plaats waar ooit een grenskerk stond. Als gevolg van vrede van Munster in 1648 was het de katholieken verboden om in Brabant naar de mis te gaan en werd een kerkje net over de grens in Limburg gebouwd. Op het fundament van de oude grenskerk staat nu deze openluchtkerk. Mensen moesten een flinke afstand afleggen om naar deze kerk te gaan in toentertijd onherbergzaam gebied. Op een oude kaart (zie foto op de Wandelzoekpagina) zie je een pad dwars door de toen woeste HugterHeide ('Heugter heide' op de kaart) met de naam Oude Kerkdijk die in een rechte lijn richting de vervallen grenskerk loopt.

Je loopt nog tweemaal tussen paaltjes door. 1e pad naar L (gp wijst RD). Einde pad naar R. Na ca. 75 m bij paal met ruiterroute 15 naar L op smal paadje. Dit uitlopen en aan het einde naar R op breed bospad. Eerste pad naar L. Je passeert een hoogzit, dat gebruikt wordt bij de jacht, met een open veld ertegenover. Twee paden naar L negeren en op kruising naar R. Op T-splitsing naar L en vrij snel daarna naar R, gp. Op driesprong L aanhouden. Je hebt een veld aan je RH. Op Y-splitsing R aanhouden (gp gaat RD).

3) Op T-splitsing L aanhouden (volg Kempen-Broekwandeling). Op kruising RD (gp gaat naar R). Pad naar R negeren. Op T-splitsing, met R een smal pad, ga je naar L. Op volgende T-splitsing naar R. Op omgekeerde Y-splitsing R aanhouden (ruiterpad 22). Pad uitlopen en langs houten slagboom. Fietspad en verkeersweg (Koenraadweg) oversteken en RD op zandpad. Je passeert op een gegeven moment een bordje met daarop 'Stiltegebied'. Alsmar RD en zijpaden negeren. Ook bij wkp 5 RD. Even later zie je een diepe greppel: de Kamervenloop. Pad uitlopen en langs houten slagboom.

Einde pad naar L op breed halfverhard pad aan de rand van het bos, gp. Op kruising, bij wkp 42, RD op Chijnsgoed. 1e pad naar R en tussen paaltjes door. Je betreedt natuurgebied De Pan.

Het landgoed de Pan is een gevarieerd natuurgebied waar loofbossen en gemengde bossen elkaar afwisselen, maar waar je ook nog een stuk ongerepte heide aantreft en moerasjes, waar de natuur ongestoord haar gang kan gaan. Oorspronkelijk was de Pan

een gebied dat bestond uit grienden (een stuk land dat niet geschikt is voor akkerbouw, veeteelt of tuinbouw, maar wel voor het verbouwen van wilgenhout), water, heide en landbouwgrond. Het Sterksels Kanaal (gegraven 1916-1920) en de Sterkselse Aa doorsnijden het gebied. In 1928 kocht de familie Philips dit gebied en maakte het tot een landgoed. In eerste instantie als investering, maar ook als kampeerterein. Inmiddels is de Pan in het bezit van Staatsbosbeheer.

Het pad kronkelt door het bos. Negeer een pad naar L. Op kruising RD. Je passeert een aantal schuurtjes aan je rh. Op kruising, ter hoogte van woonhuis aan je rh, RD. Op driesprong R aanhouden en een (vierde) heel smal paadje naar R negeren. Op een onduidelijke Y-splitsing R aanhouden op smal mbp. Dit kronkelende pad volgen tot aan de verharde weg.

4) Op verharde weg, voor boerderij Pan-Hoeve, naar L. Pad naar L negeren. Verharde weg naar R negeren. Over de Sterkselse Aa en meteen daarna L. Langs een houten slagboom.

De Sterkselse Aa is een beek die vlakbij, ten zuiden van Someren, ontspringt en niet ver van Lierop in de Aa uitmondt. De beek doorsnijdt het gebied de Pan.

Op kruising RD en pad langs de meanderende Sterksels Aa volgen. Ter hoogte van een betonnen brug naar R. Op driesprong, voor hoge conifeer, L aanhouden richting houten brug. Hier ga je naar R en ga je over de brug over het Sterksels Kanaal.

Het Sterksels Kanaal is 6 km lang en loopt deels parallel aan de beek de Sterkselse Aa. Het kanaal werd gegraven tussen 1916 en 1920 voor de ontwatering van het Peelven en het Turfven iets verderop. Voor de drooglegging maakte men gebruik van Belgische oorlogsvluchtelingen.

Na het kanaal RD. Aan je rh ligt een moerassig veld. Pad maakt een bocht naar R. Aan je rh bevindt zich een picknickplaats. Op omgekeerde Y-splitsing R aanhouden volg gp. Langs houten slagboom. Op kruising RD, tussen betonnen drempels van verkeerssluisje heen en langs een houten slagboom en RD. Een halfverhard fietspad oversteken en pad vervolgen. Een pad naar L en een ruiterspad naar R met doorgangshek negeren. Bij wkp 10 naar R en door een klaphek, gp. Je loopt nu door een heideveld. Na een bankje op Y-splitsing L aanhouden, volg gp. Einde pad door klaphek en breed bospad en halfverhard fietspad oversteken. Schuin naar L het bos in. 1e pad naar L. Nogmaals 1e pad naar L, volg gp. Naar R op halfverhard fietspad.

Het brede zandpad aan je lh is een oud handelspad van Den Bosch naar Weert. Een monument van een oude douanepost iets verderop, herinnert hier nog aan.

5) Ter hoogte van een grote kei naar R en halfverhard fietspad volgen.

Deze Drentse zwerfkei ligt op de plaats van één van de douanepalen die hier, na de Tachtigjarige oorlog, in 1662 geplaatst zijn. Één van die palen stond op deze plek, maar staat nu in het centrum van Someren Heide, bekend als de Keiepaol. In 1997 werd de Drentse zwerfkei op de oorspronkelijke plek van de douanepaal geplaatst. Het gebied waar Someren Heide deel van uitmaakt lag sinds 1648 aan de grens tussen Staats-Brabant en het Spaanse Opper-Gelre. Bij de grenspaal moesten doorvoerrechten worden betaald. Douaniers te paard controleerden de handelswaren die de grens passeerden. Dit duurde tot 1794, toen de Fransen binnenvielen. Someren Heide heet heel toepasselijk tijdens Carnaval 'Land van de Keiepaol'.

Alsmear RD en smalle zijpaden negeren tot aan kruising met de Limburglaan. Hier naar R, langs metalen slagboom. Op Y-splitsing naar L. Op kruising naar L aangegeven met ruiterspad 95. Driemaal achter elkaar RD op kruising, volg gp.

Bij de derde kruising staat een gebouw van Brabant Water en een bron, waar water uit een diepe watervoerende laag wordt onttrokken.

Op kruising bij wkp 23 naar L. RD en aan het einde tussen houten paaltjes door. Naar R op breed pad langs de bosrand. Bij wkp 24 naar L. Pad gaat over in verharde weg en maakt een scherpe bocht naar R.

Dit gebied is oorspronkelijk een moerassig gebied. Pas in de jaren 50 van de vorige eeuw is de heide hier ontgonnen voor landbouwactiviteiten.

Na een boerderij, bij wkp 25, naar L op onverhard pad. Pad gaat over in verharde weg met aan weerszijden flinke populieren. Op driesprong, bij wkp 26, naar R op Kraaiendijk. 1e weg naar L.

Over parkeerplaats van sportpark 'De Plagge'. Schuin naar R tussen paaltjes door en verder richting verkeersweg. Einde pad naar L op tegelpad. Ca. 400 m verderop, bij Restaurant Heidehof, de kerk en bushalte 'Someren Heide, Kerk', is het einde van de wandeling.

Voor de kerk staat de originele Keijepaol, die stond bij de oude douanepost.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

16 km

Startpunt

Bushalte 'Maarheeze, Station' (navigatie Driesbos 1, 6026 AA Maarheeze).

Eindpunt

Bushalte 'Someren Heide, Kerk' (navigatie Kerkendijk 99, 5712 ET Someren).

Parkeren

Vlakbij het start- en eindpunt van de wandeling kun je de auto (en fiets) gratis parkeren

Openbaar vervoer

Tussen het begin- en eindpunt van de wandeling rijdt buurtbus 258. Let op: de buurtbus rijdt niet in het weekend. Kijk voor de vertrektijden op www.bravo.info.

Horeca

Bij het startpunt Locomotion Diner en bij het eindpunt in Someren Heide Cafeteria Heidehof.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50